

Міністерство охорони здоров'я України  
Полтавський державний медичний університет

Кафедра філософії та суспільних наук

**«УЗГОДЖЕНО»**

Гарант освітньо-професійної програми  
«Біологія»

«28» серпня 2024 року

**«ЗАТВЕРДЖЕНО»**

Голова вченої ради міжнародного  
факультету

Протокол від «30» серпня 2024 № 1

## СИЛАБУС

# **ІНТЕГРОВАНІЙ КУРС.** **ФІЛОСОФІЯ, МЕДИЧНА ЕТИКА ТА ДЕОНТОЛОГІЯ**

(назва навчальної дисципліни)

### Обов'язкова компонента

рівень вищої освіти  
галузь знань  
спеціальність  
кваліфікація освітня  
форма навчання  
курс та семестр вивчення  
навчальної дисципліни

перший (бакалаврський)  
09 Біологія  
091 Біологія  
бакалавр з біології  
заочна  
II курс (4 семестр)

**«УХВАЛЕНО»**

на засіданні кафедри  
філософії та суспільних наук  
Протокол від «28» серпня 2024 р. № 1

Полтава – 2024

## ІНФОРМАЦІЯ ПРО ВИКЛАДАЧІВ

Прізвище, ім'я, по батькові викладача (викладачів), науковий ступінь, учене звання	<b>Зінченко Наталія Олександрівна</b> , кандидат філософських наук, доцент, доцент кафедри філософії та суспільних наук
Профайл викладача (викладачів)	<a href="https://philosophy.pdmu.edu.ua/team">https://philosophy.pdmu.edu.ua/team</a>
Контактний телефон	+380663666802
E-mail:	<a href="mailto:n.zinchtnko@pdmu.edu.ua">n.zinchtnko@pdmu.edu.ua</a>
Сторінка кафедри на сайті ПДМУ	<a href="https://philosophy.pdmu.edu.ua/">https://philosophy.pdmu.edu.ua/</a>

## ОСНОВНІ ХАРАКТЕРИСТИКИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

### Обсяг навчальної дисципліни

Кількість кредитів / годин – 3/90 , із них:

Лекції (год.) – 4

Практичні заняття (год.) – 8

Консультації (год.) – 6

Самостійна робота (год.) – 72

Вид контролю: ПМК (підсумковий модульний контроль)

### Політика навчальної дисципліни

«Інтегрований курс: Філософія, медична етика та деонтологія» розроблений кафедрою філософії та суспільних наук відповідно до положень нормативно-правової бази з регулювання освітньої діяльності університету та законодавства у сфері вищої освіти. Політика дисципліни спрямована на розвиток умінь осмислено сприймати теоретичний матеріал, узагальнювати й систематизувати засвоєну інформацію, якісно усвідомлювати нові знання, вирішувати проблемні завдання, презентувати результати своєї діяльності, критично і креативно мислити, обґрунтовувати власну думку. Ми переконані, що стратегія розвитку сучасних освітніх практик, де органічно поєднуються професійна підготовка з програмами якісної гуманітарної освіти, здатна реально забезпечити інвестиції в людський капітал, який обґрунтовано оцінюється сьогодні як визначальний чинник соціально-економічного прогресу.

Вивчення «Інтегрованого курсу: Філософія, медична етика та деонтологія» відбувається відповідно до Положення про організацію освітнього процесу в ПДМУ ([https://www.pdmu.edu.ua/storage/department-npr/docs\\_links/0nrGNrEzksWWytpXV8j05INcg9wbyVjkYx9FrBey.pdf](https://www.pdmu.edu.ua/storage/department-npr/docs_links/0nrGNrEzksWWytpXV8j05INcg9wbyVjkYx9FrBey.pdf)). та

Положення про заочну форму навчання в Полтавському державному медичному університеті ([https://www.pdmu.edu.ua/storage/departmentnpr/docs\\_links/WeJ0sIF5sNCQxrNiLq5ejrhp3V3Eb3OT6hixfJL8.pdf](https://www.pdmu.edu.ua/storage/departmentnpr/docs_links/WeJ0sIF5sNCQxrNiLq5ejrhp3V3Eb3OT6hixfJL8.pdf))

Ці Положення зумовлюють організацію освітнього процесу шляхом поєднання очної форми навчання під час сесій і самостійного оволодіння освітньо-професійною програмою під керівництвом викладача у вигляді консультацій з використанням технологій дистанційного навчання.

Під час проведення настановчої сесії викладач знайомить здобувачів освіти з основними завданнями освітньої компоненти, пояснює систему оцінювання навчальних досягнень, оприлюднює форми і методи контролю, відбувається отримання бази знань, навчальної літератури та її вивчення, проведення лекцій, практичних занять.

У міжсесійний період реалізація освітнього процесу здійснюється у вигляді консультацій та самостійної роботи. Консультації можуть проводитися у формі відповідей на запитання, дискусій, круглих столів з використанням платформ Zoom.

Під час практичних занять створюється творчий простір для розвитку правової культури здобувачів освіти, їх світогляду, вміння висловлювати та обґрунтовувати власну думку, добре орієнтуватися в сучасних питаннях правового забезпечення і наукового пізнання. На заняттях обов'язковим є дотримання правил роботи у групі, шанобливе ставлення до поглядів колег, налаштованість на дружню співпрацю та взаємодопомогу, роботу в команді. Вітаються прояви творчості, креативності та індивідуальний підхід. Відповідь здобувача освіти повинна демонструвати ознаки самостійності виконання поставлених завдань (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей), відсутність ознак повторюваності та плагіату, посилення на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей та інших вимог, визначених «Кодексом академічної доброчесності Полтавського державного медичного університету» (<https://www.pdmu.edu.ua/n-process/departmentnpr/normativni-dokumenty>).

При оцінюванні результатів навчання враховується активність роботи на заняттях, теоретична підготовка, виконання індивідуальних завдань та завдань для самостійної роботи.

Результати навчальних досягнень здобувачів під час навчальної сесії оцінюються у порядку, встановленому «Положенням про організацію та методикку проведення оцінювання навчальної діяльності здобувачів вищої освіти в Полтавському державному медичному університеті».

Заняття, пропущені здобувачами освіти у період сесій, підлягають обов'язковому відпрацюванню.

## **Опис навчальної дисципліни (анотація)**

«Інтегрований курс: Філософія, медична етика та деонтологія» покликаний сформувати у здобувачів вищої освіти здатність до раціонального дискурсу, прищепити навички самостійного розгляду світоглядних проблем життя, методологічних проблем пізнання та діяльності із залученням понятійного апарату філософії; ознайомити з правилами і законами логічного мислення; розвинути здібності до рефлексії і підвищити їх світоглядну культуру, усвідомлення непорушності моральних цінностей.

Вивчення освітньої компоненти підпорядковане виробленню здатності розуміти світоглядні та методологічні питання, орієнтуватися в пошуку відповідей на них; набути навичок мислення, завдяки яким людина здатна розставляти пріоритети своїх життєвих запитів за певною шкалою цінностей, встановлювати принципи відношення до дійсності, до своєї справи, до інших людей і до самої себе.

Як зазначено у програмному документі «Паризька декларація з філософії», прийнятому на міжнародному симпозіумі ЮНЕСКО «Філософія і демократія у світі» у 1995 році, «філософська освіта, формуючи неупереджених і мислячих людей, сприяє їх опірності різним формам пропаганди та готовності прийняти на себе відповідальність з проблем сучасного світу, особливо в області етики. А розвиток філософських дискусій в ході навчання, тренуючи здатність судження людей як фундаментальну для будь-якої демократії, має істотне значення в їх формуванні як громадян».

## **Пререквізити і постреквізити навчальної дисципліни**

Беручи до уваги гносеологічну і методологічну функції філософії, основні положення навчальної дисципліни мають застосовуватися при вивченні всіх навчальних дисциплін.

Інтегрований курс – це світоглядна і водночас методологічна основа, на базі якої відбувається засвоєння гуманітарних дисциплін та дисциплін професійного спрямування. Значною мірою саме завдяки їй стає можливий вихід свідомості здобувачів вищої освіти за межі вузькопрофесійної підготовки, орієнтація на загальнолюдські цінності.

**Пререквізити** дисципліни пов'язані з дисциплінами циклу загальної підготовки.

**Постреквізити** навчальної дисципліни: «Інтегрований курс: Філософія, медична етика та деонтологія» предметно інтегрується з дисциплінами, які забезпечують подальшу загальну й професійну підготовку.

## **Мета та завдання навчальної дисципліни:**

**Метою** вивчення курсу є розвиток проблемно-світоглядного мислення, формування цілісного уявлення про світ як ціле, людину як цілісність, про ціннісні орієнтири морального життя людини і суспільства; збагачення світогляду студентів шляхом засвоєння і розуміння глибинних філософських проблем;

*Основними завданнями вивчення дисципліни є:*

- сформуванати у здобувачів вищої освіти знання про особливості філософського мислення та його історичну природу;
- показати специфіку філософії як важливої форми теоретичної рефлексії, яка тлумачить сутність буття і є методологічною основою світогляду;
- ознайомити здобувачів вищої освіти з головними філософськими проблемами, поняттями, концепціями і підходами, що лежать в основі розвитку предмету філософії;
- сформуванати уявлення про специфіку та цінність етики як сфери філософсько-гуманітарного знання;
- розкрити змістовні та функціональні особливості моралі як соціокультурного феномену;
- засвоїти сутності основних понять медичної та фармацевтичної етики, біоетики і деонтології;
- розвинути навички логічного мислення, самостійного аналізу складних явищ соціокультурного життя;
- застосовувати понятійний апарат сучасної філософії при обґрунтуванні власної світоглядної позиції.

## **Компетентності та результати навчання згідно з освітньо-професійною програмою, формуванню яких сприяє дисципліна (інтегральна, загальні, спеціальні)**

Дисципліна забезпечує набуття здобувачами вищої освіти компетентностей:

### ***Інтегральна:***

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у галузі біології при здійсненні професійної діяльності або у процесі навчання, що передбачає застосування законів, теорій та методів біологічної науки і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

### ***Загальні:***

ЗК 2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і

технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ЗК 7. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК 8. Здатність до абстрактного мислення, аналізу і синтезу.

***Спеціальні (фахові, предметні):***

СК 5. Здатність до критичного осмислення новітніх розробок у галузі біології і професійній діяльності.

СК 9. Здатність аналізувати результати взаємодії біологічних систем різних рівнів організації, їхньої ролі у біосфері та можливості використання у різних галузях господарства, біотехнологіях, медицині та охороні навколишнього середовища.

***Програмні результати навчання :***

ПРН 7. Володіти прийомами самоосвіти і самовдосконалення. Уміти проектувати траєкторію професійного росту й особистого розвитку, застосовуючи набуті знання.

ПРН 22. Поєднувати навички самостійної та командної роботи задля отримання результату з акцентом на добросовісність, професійну сумлінність та відповідальність за прийняття рішень.

ПРН 23. Реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства.

***Результати навчання для дисципліни:***

**Знати:**

- понятійно-теоретичний апарат філософії;
- загальні особливості та основні етапи становлення і розвитку світової філософії та філософської думки в Україні;
- предмет, структуру та основні функції філософського знання;
- ключові філософські проблеми та сучасні підходи до їх вирішення;
- властивості та елементи структури матерії, які вивчає філософія;
- визначення свідомості, її структуру, функції;
- сутність і структуру пізнавального процесу та основні принципи процесу пізнання;
- сутність людини з філософської точки зору;
- особливості філософського аналізу суспільства;
- підходи до визначення і розуміння сутності культури;
- основні категорії класичної етики як практичної філософії;
- основні підходи до розкриття сутності моралі, теорії її обґрунтування.

**Вміти:**

- кваліфіковано користуватися методологічною базою філософії у практичній діяльності;
- володіти навичками публічного мовлення та аргументації власної думки

- застосовувати загальні методи пізнання та діяльності: аналіз-синтез, індукція-дедукція, сходження від конкретного до абстрактного;
- застосовувати методи та засоби пізнання з метою підвищення рівня власного інтелектуального та культурного розвитку, професійної компетентності;
- застосовувати навички критичного мислення;
- професійно застосовувати загальні методи пізнання та діяльності;
- аналізувати поняття моралі і моральності для розуміння моралі в широкому значенні;
- показати особливості етичної регуляції, її специфіку на прикладі важливих професійних практик;
- мислити критично і формувати логічно обґрунтовану власну позицію щодо актуальних проблем сьогодення.

**Тематичний план лекцій із зазначенням основних питань, що розглядаються на занятті**

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
<b>Модуль 1. Філософія, медична етика та деонтологія</b>		
1.	<b>Тема 1. Предмет філософії. Філософія та світогляд</b> Поняття світогляду, його структура. Історичні типи світогляду. Предмет філософії. Специфіка філософського знання. Структура та функції філософії. Філософія в системі світоглядних знань про світ і людину. Місце філософії в системі культури та науки.	2
2.	<b>Тема 2. Етика як галузь філософського знання. Поняття моралі</b> Етос і мораль. Поняття етики та її функції. Природа моралі. Мораль як соціальний феномен. Моральні цінності в сучасному світі.	2
	<b>Разом</b>	<b>4</b>

**Тематичний план практичних занять із зазначенням основних питань, що розглядаються на занятті**

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
<b>Модуль 1. Філософія, медична етика та деонтологія</b>		
1.	<b>Тема: Предмет філософії. Філософія та світогляд. Історія філософії</b> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Світогляд та його структура. Історичні типи світогляду.</li> <li>• Специфіка філософського знання. Об'єкт і предмет філософії.</li> <li>• Структура та функції філософії.</li> <li>• Стародавнього світу, Середньовіччя та епохи Відродження</li> <li>• Філософія Нового часу. Німецька класична філософія</li> <li>• Філософська думка в Україні</li> </ul>	2
2.	<b>Тема: Система філософії</b> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Філософський зміст проблеми буття</li> <li>• Проблема свідомості у філософії</li> <li>• Гносеологія</li> <li>• Філософська антропологія</li> </ul>	2

	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Проблеми суспільства у соціальній філософії</li> </ul>	
3.	<b>Тема: Етика як галузь філософського знання. Біоетика як розділ прикладної етики.</b> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Поняття «етика». Функції етики. Види етики.</li> <li>• Поняття медичної етики.</li> <li>• Особливості медичної деонтології.</li> <li>• Філософія як об'єкт біоетики</li> </ul>	2
4.	<b>Підсумковий модульний контроль</b>	2
Разом		8

### Консультації

№ п/п	Назва теми	Кількість годин
1	2	3
Консультації за темами самостійної роботи:		
1.	<b>Тема: Філософська думка в Україні</b> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Особливості та основні етапи розвитку української філософської думки.</li> <li>• Філософська думка часів Київської Русі.</li> <li>• Філософія українського Відродження та бароко.</li> <li>• Класична українська філософія.</li> <li>• Філософія в радянській Україні.</li> </ul>	2
2.	<b>Тема: Проблеми суспільства у соціальній філософії</b> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Соціальна філософія в системі філософського знання. Предмет, об'єкт та методи соціальної філософії.</li> <li>• Природа соціального. Поняття суспільства та держави.</li> <li>• Основні сфери суспільного життя та їх взаємозв'язок.</li> <li>• Аспекти співвідношення людини і суспільства.</li> </ul>	2
3.	<b>Тема: Філософсько-світоглядні засади біоетики</b> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Поняття біоетики. Її роль у вирішенні сучасних проблем медицини і фармації.</li> <li>• Основні етапи становлення біоетики.</li> <li>• Правила і принципи біоетики.</li> </ul>	2
<b>Разом</b>		<b>6</b>

### Самостійна робота

№.№/зп	Назва теми	Кількість годин
<b>Модуль 1. Філософія, медична етика та деонтологія</b>		
1.	<b>Підготовка до практичних занять</b>	<b>22</b>
2.	<b>Опрацювання питань, що не входять до плану аудиторних занять:</b>	<b>42</b>
2.1.	<b>Тема: Філософія стародавнього світу, Середньовіччя та епохи Відродження</b> Гностицизм і містико-релігійна філософія. Натурфілософське вчення Парацельса.	6
2.2.	<b>Тема: Філософія Нового часу. Німецька класична філософія</b> Формування філософії Нового часу. Емпіричний напрям у філософії Нового часу (Ф. Бекон, Дж. Локк). Раціоналістичний напрям у філософії Нового часу (Р. Декарт, Б. Спіноза, Г. Ляйбніц) Французький матеріалізм і Просвітництво другої половини XVIII	6

	ст.. Особливості німецької класичної філософії.	
2.3.	<b>Тема: Філософська думка в Україні</b> Особливості та основні етапи розвитку української філософської думки. Філософська думка часів Київської Русі. Філософія українського Відродження та бароко. Класична українська філософія. Філософія в радянській Україні.	6
2.4.	<b>Тема: Гносеологія</b> Проблема співвідношення істини та заблудження у фармації.	6
2.5.	<b>Тема: Філософія культури</b> Культура та цивілізація. Філософські концепції цивілізації.	6
2.6.	<b>Тема: Поняття і структура моральної свідомості</b> Моральна свідомість у системі моралі. Структура моральної свідомості. Моральні норми та принципи. «Об'єктивні» й «суб'єктивні» категорії моральної свідомості. Моральні мотиви й ціннісні орієнтації.	6
2.7.	<b>Тема: Філософсько-світоглядні засади біоетики</b> Біоетичні аспекти клінічних випробувань нових ЛЗ. Роль Етичних комітетів. Концепція «3R» Расела та Берча.	6
3.	<b>Підготовка до підсумкового модульного контролю</b>	<b>8</b>
Разом		<b>72</b>

**Індивідуальні завдання:** підготовка проєктів, фіксованих виступів, доповідей та виступів на засіданнях круглого столу, конференціях, публікація тез і статей. Рекомендації щодо виконання завдань та критерії оцінювання надаються викладачем під час занять. Враховуючи академічні свободи, теми обираються самостійно, корелюються з тематикою занять і узгоджуються з викладачем.

**Нагадуємо:** *Ваші роботи підлягатимуть перевірки на відсутність плагіату відповідно до Положення про академічну доброчесність здобувачів освіти та співробітників Полтавського державного медичного університету:*  
[https://www.pdmu.edu.ua/storage/n\\_process\\_vimo/docs\\_links/V7NzYqhQzHq53eACy2HYIGIIeuxV42DvOIEq9tPA.pdf](https://www.pdmu.edu.ua/storage/n_process_vimo/docs_links/V7NzYqhQzHq53eACy2HYIGIIeuxV42DvOIEq9tPA.pdf)

### **Перелік теоретичних питань для підготовки здобувачів вищої освіти до підсумкового модульного контролю:**

1. Поняття про світогляд, типологія світогляду.
2. Світогляд і філософія.
3. Особливості історичного виникнення філософії.
4. Філософія і міфологія.
5. Співвідношення філософії, науки, релігії та мистецтва.
6. Структура та функції філософського знання.
7. Взаємозв'язок філософії та медицини.
8. Джерела, провідні ідеї та напрями філософської думки Стародавньої Індії.
9. Провідні ідеї та напрями філософії Стародавнього Китаю.
10. Поняття античної філософії.
11. Етапи розвитку античної філософії, її загальні особливості.
12. Розвиток ідей у натурфілософських школах Стародавньої Греції.
13. Ідеї та представники високої класики в розвитку античної філософії.
14. Основні ідеї та принципи середньовічної філософії.
15. Апологетика, патристика, схоластика як напрями середньовічної філософії.
16. Поняття "Відродження" та характерні риси духовного життя цієї доби.

17. Філософія епохи Відродження: натурфілософський та гуманістичний напрямки. Зародження антропоцентризму.
18. Філософські ідеї Пізнього Відродження.
19. Особливості філософських поглядів Парацельса.
20. Формування філософії Нового часу.
21. Емпіричний напрям у філософії Нового часу (Ф. Бекон, Дж. Локк, Д. Г'юм).
22. Раціоналістичний напрям у філософії Нового часу (Р. Декарт, Б. Спіноза, Г. Ляйбніц).
23. Французький матеріалізм і Просвітництво другої половини XVIII ст.
24. Німецька класична філософія як особливий етап розвитку новоєвропейської філософії.
25. Іммануїл Кант – творець німецької класичної філософії.
26. Філософські ідеї Й.Г. Фіхте та Ф.В. Шеллінга.
27. Філософія Г.В.Ф. Гегеля як найвище досягнення німецької класичної філософії.
28. Антропологічний принцип філософії Л. Фейєрбаха.
29. Проблема людини у філософії XX ст.
30. Релігійна філософія XX ст.
31. Проблеми науки та мови у некласичній та постнекласичній філософії
32. Особливості та основні етапи розвитку української філософської думки.
33. Філософська думка часів Київської Русі.
34. Філософія українського Відродження та бароко.
35. Класична українська філософія.
36. Філософія в радянській Україні.
37. Філософська категорія буття, її зміст і значення. Концепції буття в історії філософії.
38. Основні види буття, їх співвідношення.
39. Матерія як вид буття і філософська категорія.
40. Сучасна наука про системно-структурну організацію матеріального світу.
41. Матерія та рух. Простір і час як форми існування матерії.
42. Проблема матерії і свідомості у філософії та медицині.
43. Проблема свідомості в історії філософії.
44. Передумови виникнення свідомості. Відображення як всезагальна властивість матерії.
45. Структура свідомості, її характерні риси.
46. Взаємозв'язок свідомого та несвідомого у психіці людини.
47. Свідомість та самосвідомість.
48. Предмет теорії пізнання.
49. Єдність чуттєвого і раціонального у пізнанні. Співвідношення емпіричного й теоретичного рівнів пізнання.
50. Проблема істини у філософії.
51. Методологія наукового та науково-медичного пізнання.
52. Філософська антропологія у системі філософського знання.
53. Походження людини як філософська проблема.
54. Природні, соціальні та духовні виміри людського буття.
55. Діяльність як спосіб існування людини.
56. Соціальна філософія в системі філософського знання. Предмет, об'єкт та методи соціальної філософії.
57. Природа соціального. Поняття суспільства та держави.
58. Основні сфери суспільного життя та їх взаємозв'язок.

59. Аспекти співвідношення людини і суспільства.
60. Форми суспільної свідомості. Взаємозв'язок форм суспільної свідомості.
61. Поняття «культура», проблема його визначення. Функції культури та основні сфери культури.
62. Морфологія культури: матеріальна, духовна, соціальна, фізична складові.
63. Типологія культур. Масова та елітарна культура. Субкультура. Антикультура. Контркультура.
64. Культура та цивілізація. Філософські концепції цивілізації.
65. Поняття «етика». Функції етики.
66. Види етики
67. Мораль як соціальний феномен
68. Моральна свідомість у системі моралі
69. Структура моральної свідомості. Моральні норми та принципи
70. Поняття біоетики.
71. Основні етапи становлення біоетики.
72. Правила і принципи біоетики.
73. Історія виникнення та розвитку біоетики як науки.
74. Витоки та природа біологічної етики.

**Форма підсумкового контролю успішності навчання підсумковий модульний контроль (ПМК).** Ця форма контролю полягає в оцінці засвоєння здобувачем вищої освіти навчального матеріалу з освітньої компоненти, здійснюється по завершенню вивчення програмного матеріалу з ОК і проводиться на останньому занятті.

### **Система поточного та підсумкового контролю**

Оцінювання навчальної діяльності здобувачів вищої освіти здійснюється відповідно до Положення про організацію та методiku проведення оцінювання навчальної діяльності здобувачів вищої освіти в Полтавському державному медичному університеті [https://www.pdmu.edu.ua/storage/department-npr/docs\\_links/NMQ6RVrpAGYuKpw1JoSJaApnMMMwbKdxQN9FC2hu.pdf](https://www.pdmu.edu.ua/storage/department-npr/docs_links/NMQ6RVrpAGYuKpw1JoSJaApnMMMwbKdxQN9FC2hu.pdf)

Підсумкова оцінка з ОК виставляється на підставі суми поточної успішності здобувача вищої освіти та оцінки, отриманої за ПМК. Мінімальна конвертована сума балів поточної успішності **складає 72 бали**.

Результат підсумкового модульного контролю оцінюється в балах. Варіант завдання до ПМК складається із трьох рівнів. Завдання 1 рівня складає 6 тестів, за кожну правильну відповідь - 5 балів (максимальна кількість балів за рівень - 30). Завдання 2 рівня (3 питання на визначення понять) оцінюються: за кожну правильну відповідь 10 балів (максимальна кількість балів за рівень - 30). Питання 3 рівня (одне теоретичне питання) оцінюється максимально в 20 балів.

Максимальна кількість балів підсумкового модульного контролю складає 80 балів. Мінімальна кількість балів підсумкового модульного контролю, за якої контроль вважається складеним, є 50 балів

Здобувачі освіти, які отримали середній бал поточної успішності від 4,5 до 5,0, можуть за згодою бути звільненими від складання ПМК і автоматично отримують підсумкову оцінку.

**Максимальна кількість балів за модуль складає 200 балів.**

### **Методи навчання**

Процес активізації навчання вимагає певної спільної діяльності викладача та здобувача вищої освіти, застосування різноманітних засобів, форм, технологій, методів і прийомів, спрямованих на розв'язання освітніх завдань.

Викладання ОК проваджується за допомогою:

- пояснювального методу (використання різних способів повідомлення інформації. Організація дій здобувачів вищої освіти з об'єктом вивчення);
- репродуктивного методу (використання завдань на відтворення знань та способів інтелектуальної та практичної діяльності);
- методу проблемного викладу (постановка проблем і розкриття доказового шляху їхнього вирішення);
- частково-пошукового (евристичного) методу (постановка проблем, використання завдань на виконання окремих етапів розв'язання інтелектуальних завдань).

Для активізації навчально-пізнавальної діяльності здобувачів вищої освіти передбачене застосування як активних, так і інтерактивних навчальних технологій, серед яких: робота в малих групах, кейс-метод, дебати, брейнстормінг, відкритий мікрофон, круглий стіл, ситуаційний аналіз, веб-квест технологія тощо.

### **Методи контролю**

Для здійснення ефективного контролю навчальних досягнень здобувача вищої освіти з навчальної дисципліни (встановлення рівня відповідності досягнутих ним результатів навчання очікуваним, рівня сформованості дисциплінарних компетентностей) використовуються різні методи й форми контролю.

Основною метою поточного контролю є забезпечення зворотного зв'язку між викладачем та здобувачами вищої освіти у процесі навчання, забезпечення управління навчальною мотивацією здобувачів освіти.

*Поточний контроль* (діагностика якості засвоєння матеріалу здобувачами вищої освіти з окремих тем) проводиться викладачем на практичних заняттях у формі:

- спостереження (за навчальною роботою здобувачів вищої освіти);
- усного опитування (опитування, повідомлення та доповіді за планом заняття, взаємоопитування, взаєморецензування, навчальні дискусії, колоквиуми тощо);
- письмовий контроль (філософські диктанти, контрольні роботи тощо);
- комбіноване опитування (поєднання усного опитування частини здобувачів вищої освіти з виконанням письмових завдань рештою);
- тестовий контроль (відкритої (із вільно конструйованими відповідями) і закритої форми (із запропонованими відповідями);
- практичний контроль (дозволяє впевнитися у сформованості в здобувача вищої освіти компетентностей у практичній та дослідницькій сферах – написання творів, есеїв, репортажів, підготовка міні-проектів тощо).

*Самоконтроль* – запобігання помилкам і виправлення їх. Забезпечує внутрішній зворотній зв'язок, отримання здобувачем вищої освіти інформації про свої навчальні досягнення, ускладнення в опануванні змістом навчальної дисципліни. Показник сформованості самоконтролю – усвідомлення здобувачем освіти правильності плану діяльності та її операційного складу, тобто способу реалізації цього плану.

Оцінювання самостійної роботи здобувачів вищої освіти, яка передбачена в тематичному плані поряд з аудиторною роботою, здійснюється як під час поточного контролю теми на відповідному аудиторному занятті, так і контролюється під час підсумкового модульного контролю.

### **Методичне забезпечення ОК**

1. Робоча навчальна програма.
2. Силабус.
3. Електронні версії мультимедійних презентацій лекцій.
4. Список підручників, навчальних і навчально-методичних посібників та іншої навчальної літератури, рекомендованої при вивченні дисципліни на поточний навчальний рік.
5. Матеріали для контролю знань, умінь, навичок здобувачів вищої освіти:  
*поточного контролю:*
  - а) контрольні питання;
  - б) тестові завдання;
  - в) ситуаційні задачі;

- г) творчі завдання;
  - д) тематика фіксованих виступів, доповідей;
- підсумкового контролю:*
- а) завдання до підсумкового модульного контролю;
6. Відеоматеріали та посилання на інтернет-ресурси.

### **Рекомендована література**

#### **Базова**

1. Данильян О. Г. Філософія : підручник / О. Г. Данильян, О. П. Дзьобань. – 4-те вид., переробл. – Харків : Право, 2023.
2. Данильян О.Г., Дзьобань О.П. Філософія : підручник. 3-тє видання. К.: Вид-во Право, 2020. 432 с.
3. Скринник З.Е. Філософія. Конспект лекцій та матеріали для самостійного вивчення. Навчально-методичний посібник» – Львів: Університет банківської справи, 2020. 181 с.
4. Філософія /В.С. Бліхар, М.М. Цимбалюк, Н.В. Гайворонюк, В.В. Левкулич, Б.Б. Шандра, В.Ю. Свищо. Вид. 2-ге, перероб. та доп. Ужгород: Вид-во УжНУ «Говерла», 2021. 440 с.
5. Філософія: підручник / В.С. Бліхар, М.М. Цимбалюк, Н.В. Гайворонюк, В.В. Левкулич, Б.Б. Шандра, В.Ю. Свищо. Вид. 2-ге, перероб. та доп. Ужгород: Вид-во УжНУ «Говерла», 2021. 440 с.
6. Філософія: підручник для студентів і курсантів вищих закладів освіти III-IV рівнів акредитації / авт.кол.; за ред. О. В. Рябіної, Л. І. Юрченко. Х.: Видавництво Іванченка І.С., 2021. с. 286.

#### **Допоміжна**

1. Андрущенко В.П., Волинка Г.І., Мозгова Н.Г. Філософія. Навчальний посібник/ за ред. Г.І. Волинка. - К: Каравела, 2020.- 368 с.
2. Вступ до філософії: навч. посіб. / за ред. Л.Нікітін. – К. : Центр навчальної літератури, 2020. – 256 с.
3. Смеляненко Г.Д., Абизова Л.В., Мозговий Л.І., Дубініна В.О. Філософія освіти і науки: Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів, аспірантів та викладачів філософських дисциплін. – Слов'янськ, 2019. – 365 с.
4. Історія філософії та філософської думки / Укладачі: І.В. Чорноморденко, Н.М. Лакуша, О.А. Гринько, Н. А. Крицька - К.: КНУБА, 2023
5. Історія філософії: проблема людини та її меж. Вступ до філософської антропології як метаантропології: навчальний посібник / Н.Хамітов, Л.Гармаш, С.Крилова.- К.: Центр навчальної літератури, 2019.- 396 с.
6. Кассен Б. Європейський словник філософії: Лексикон неперекладностей (Т. 1–5). Київ : Дух і Літера, 2020.
7. Медвідь В. Ю., Данько Ю. І., Коблянська І. І. Методологія та організація наукових досліджень (у структурно-логічних схемах і таблицях): навч. посіб. Суми. 2020. 220 с.

8. Медична етика і деонтологія: навч. посібник для самостійної роботи та дистанційного навчання студентів / Укл: Л. В. Гуліна, О. О. Зендик, Н. М. Козік – Чернівці: Чернівецький нац. ун-т, 2021 – 110
9. Методологія наукових досліджень : навчальний посібник / А. П. Ладанюк, Л. О. Власенко, В. Д. Кишенько ; Міністерство освіти і науки України, Національний університет харчових технологій. Київ. 2020. 352 с.
10. Філософія: кредитно-модульний курс [Л. Мозговий, І. Бичко, Р.Додонов]; за ред. Л. Мозгового, Р. Додонова. К.: Центр навчальної літератури, 2020. 456 с.
11. Шепетяк Олег, Шепетяк Оксана ФІЛОСОФІЯ: Підручник. – Львів: Місіонер, 2020. – 784 с.

### **Інформаційні ресурси**

1. Веб-сайт Інституту філософії імені Г.С. Сковороди НАН України. Режим доступу: <https://filosof.com.ua/>
2. Веб-сайт Національної бібліотеки України ім. В.І. Вернадського. Режим доступу: <http://www.nbuv.gov.ua/>
3. Веб-сайт Українського філософського фонду. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://www.facebook.com/philosophy.foundation.ua/>
4. Сайт видавництва “Свічадо” (Історія релігії, переклади Отців Церкви, християнська художня література, богословська та богослужбова література, філософія, психологія, етика та ін.)/ Режим доступу: <https://svichado.com/>
5. Електронна бібліотека кафедри філософії та методології науки філософського факультету Київського національного університету імені Тараса Шевченка/ Режим доступу: <http://www.philsci.univ.kiev.ua/UKR/index.html>
6. Інтернет-версія культурологічного часопису “Ї”. Режим доступу: <http://www.ji.lviv.ua/>
7. Веб-сторінка д.філос.н., завідувача відділу філософії культури, етики та естетики Інституту філософії імені Г.С. Сковороди НАН України Євгена Бистрицького. Режим доступу: <http://www.bystrytsky.org/>
8. Електронна версія часопису "Філософська думка". Режим доступу: <https://dumka.philosophy.ua/index.php/fd/about>
9. Електронна версія журналу «Мультиверсум. Філософський альманах». Режим доступу: <http://multiversum.com.ua/index.php/journal/issue/view/19>
10. Всеукраїнське фахове видання «Гілея: науковий вісник», збірник наукових праць Режим доступу: <http://www.gileya.org/>
11. Філософські обрії. Науковий журнали. URL: <http://philosobr.pnpu.edu.ua/>
12. Найвидатніші філософи світу та України. URL: <http://philsci.univ.kiev.ua/biblio/dict.html>

### **Розробник**

Кандидат філософських наук, доцент

Наталія ЗІНЧЕНКО